

Referat – møde i taskforcen for udtagning af kulstofrige lavbundsjord og de kollektive virkemidler d. 10. maj 2023

Ad pkt. 1: Velkomst og opdatering siden sidst v. Asger Petersen

Velkommen og opdatering siden sidst

Orientering vedr. barrierelistens status som åbent arbejdsdokument blev givet. Hertil fulgte orientering om en igangsat bilateral arbejdsproces vedr. kommunale projekter og besvær med brugen af TastSelv-systemet i KVLP-projekter med involvering af taskforcens kommunerepræsentanter og sekretariat. SEGES anførte et ønske om at deltage i møder fremadrettet, da de oplever lignende tekniske udfordringer med ordningen for minivådområder. Det aftaltes, at LBST afsøger det hensigtsmæssige i dette, eftersom ansøgergrupperne er forskellige for ordningerne.

Medlemmer i taskforcen indbød desuden med ønske om drøftelse af afgørelsen af § 3-sagen og efteruddannelse af projektaktører på mødet.

Godkendelse af referat fra møde d. 20. marts 2023

Referat fra forrige møde d. 20. marts blev godkendt, dog med bemærkning om taskforcens titel, hvilket førte til en drøftelse af taskforcens virke og leverancefokus frem til sommer versus på længere sigt. Taskforcen istemte, at færdigkonsolidering af barrierelisten centreret omkring lavbundsudtagning med klimaformål er målsætningen frem til sommer 2023. Parallelt hermed indledes en arbejdsproces vedr. udvidelse af fokus på de kollektive indsatser, hvor der tages udgangspunkt i eksisterende arbejde af SEGES vedr. barrierer i indsatsen for minivådområder. Et udkast til barriereliste herfor tilvejebringes af LBST og SEGES inden udgangen af andet kvartal som ambition. Drøftelse af privat skovrejsning blev primært fundet relevant at drøfte i taskforcen i tilfælde af overlap, der vedrører koordinering med de øvrige kollektive indsatser. For håndtering af udfordringer inden for skovrejsning som indsats, henviser taskforcen til håndtering i en anden arbejdsgruppe med rette faglige baggrund og erfaring med rod i LBST. Dette forelægges LBST evt. for FVM-DEP.

Desuden anførte taskforcen et ønske om at få adgang til referater fra møder i den Nationale Styregruppe, hvilket LBST afsøger muligheder for hos FVM-DEP.

Status på ekspertgruppens arbejde

Status på ekspertgruppens arbejde blev givet med fokus på leverancer af hhv. delrapport 1 og 2. Oplæg fulgtes af bemærkninger vedr. rollefordeling mellem taskforcen og ekspertgruppen,

herunder forskelle i deres arbejdsfokus og af taskforcen udpegede barrierer (vedr. ensretning af ordninger) af relevans for videre drøftelse og anbefaling hos ekspertgruppen. Det aftales, at der på mødet blev prioriteret tid til drøftelse af særligt dette barrieretema mhp. at levere oplæg til ekspertgruppen snarest.

Ad pkt. 2: Drøftelse af barrierer, hvor sekretariatet har behov for yderligere input til beskrivelse og løsninger

Sekretariatet lagde op til drøftelse af en række barrierer, herunder forudsætninger for forskellige projektere i udtagningsprojekter, krav om udbud, udbudsgrænsen og økonomiske risici for kommunale projektere af LBSTs udtagningsprojekter, effektkrav, fysisk planlægning som vilkår ift. udtagningsprojekter (herunder vindmøller) samt den opsøgende, velkoordinerede indsats over for lodsejere blandt projektaktører. Ift. sidste punkt lagde taskforcen enstemmigt vægt på at anbefale øget finansiering af det faciliterende arbejde, der udføres af både kommuner og udtagningskonsulenter. Taskforcen ønskede at anbefalingen sendes til håndtering i den Nationale Styregruppe for udtagning af lavbundsjord. Der blev foreslået konkrete løsningsspor og skærpede vinkler i barrierebeskrivelserne, som sekretariatet inddrager i listens fortsatte konsolidering. Det aftales, at sekretariatet sender bestillinger til medlemmer i taskforcen, der bedes eftersende reviderede udkast til konkrete barriereforslag.

Ad pkt. 3: Drøftelse af konsolidering af barrierer, som sekretariatet vurderer til at være dækket af øvrige barrierer

Denne del af dagsordenen blev sprunget over med aftalen, at sekretariatet sørger for at inkludere essensen af barriereforslag, der vurderes til at være irrelevante i separat form, i sammenlignelige barrierer.

Ad pkt. 4: Drøftelse af kategorisering af løsninger ud fra type og væsentlighed.

Denne del af dagsordenen blev sprunget over med aftalen, at sekretariatet sender oplæg om kategorisering og væsentlighed af barrierer i skriftlig høring i taskforcen.

Ønskede emner uden for dagsordenen, der prioriteredes tid til at drøfte på mødet

§ 3-sagens afgørelse: Hvordan er sagen fortsat en barriere?

LBST gennemgik kort de gældende forhold ang. ændret støttesats og evt. tilbagebetalingskrav for lodsejere, der er indgået i tilsagnsgivne udtagningsprojekter med overlappende § 3 arealer. Det anførtes desuden, at sagen alene vil berøre lodsejere, der har gjort brug af kompensationsmodellen (erfaringsmæssigt ca. 25. pct.), hvorfor køb-salg modellen på markedsvilkår fortsat kan anvendes uden konsekvens. Hvordan sagen fortsat er en barriere for udtagningsindsatsen afhænger i høj grad af udfaldet af undersøgelsen af mulighed om de minimis-ordningen. Kommunerne efterspurgte et notat med belysning af det juridiske grundlag for, hvordan kompensationsmodellen fremadrettet forsikrer lodsejere i lavbundsprojekter, foruden en beskrivelse af, hvorfor køb-salg modellen ikke er påvirket af § 3-sagen. Dette klargør LBST i et notat, der udsendes til taskforcen mhp. videre distribution til kommuner samt udtagningskonsulenter.

Taskforcen lagde vægt på, at risiko for overordnet knækket tillid til statens frivillige indsatser er kernen i § 3-sagen, på trods af den relative lille proportion af involverede lodsejere i den konkrete sag. Dette forstærkes af, at lodsejere er bundet af projektaftalen, medmindre

projektejere bakker ud. Derfor vil sagen fortsat være en barriere i udtagningsindsatsen, hvorom taskforcen foreslog en række håndteringsspor, herunder i udtagningskonsulenternes fremadrettede arbejde og skærpelse af muligheden for deltagelse i udtagningsprojekter via køb-salg modellen. Mulighed for at øge fleksibiliteten i indgåede aftaler ved at kunne skifte fra kompensations- til køb-salg modellen i tilvejebragte projekter blev drøftet. Derudover bør mulighed for dispensation for forhøjede tilsagn i projekter via køb-salg modellen afsøges. Taskforcen lagde vægt på at tilvejebringe et sikkerhedsnet for de berørte lodsejere. Da dette ikke kan gives via statslige midler pga. EU-regler, kom private fonde på tale som et spor, der skal undersøges nærmere muligheder inden for. SEGES kan evt. spille en rolle ift. at igangsætte og koordinere privat fundraising.

Taskforcen opfordrede LBST til at holde de kommunale og statslige projektejere orienterede i første række omkring afgørelsen og afklaringen af, hvilke lodsejere, der pålægges tilbagebetalingskravet eller ej. F.eks. ved at relevante breve til lodsejere sendes i kopi til projektejererne. Projektejerne oplever nemlig at stå med forklaringsproblemet over for uforstående lodsejere, der har indgået frivillige aftaler pba. LBST's og MST's udmeldte, men nu konsekvent ændrede, vilkår, hvilket projektejerne ønsker at være bedre forberedte på. LBST og MST blev desuden opfordret til at være mere offensive og imødekommende i deres kommunikation via diverse medier (fjernsyn, avisannoncer, mv.).

Gruppedrøftelse af praksisnære forhold vedr. samtænkning af ordninger ved tre modeller

Taskforcen vurderede, at en lang række barrierer på listen har rod i manglende fokus på de overordnede politiske mål frem for de ordningsspecifikke krav i udtagningsindsatsen. Det samme gælder for så vidt vådområdeordningerne. Pba. drøftelse af nedenstående tre modeller for samtænkning af LBSTs og MSTs lavbundsordninger, leverer taskforcen en liste af dertilhørende praksisnære fordele og ulemper:

1. EU-finansiering af klima-relaterede udgifter i forundersøgelser og etableringsprojekter og lodsejerkompensation og national finansiering af synergi-effekter og øvrige udgifter, som EU-midler principielt ikke kan dække (pba. forhold i forordning eller praktiske hensyn)
 - a. Undermodel ved at udvide EU-finansierede formål, herunder synergieffekter hvormed projekter fortsat kan være omkostningseffektive. Kræver en politisk beslutning vedr. anvendelse af CAP-midler til andre formål end CO₂, kvælstof og fosfor.
2. EU-finansiering af forundersøgelser, jordkøb og lodsejerkompensation og national finansiering af detailprojektering, anlæg, mv. (altså klimaeffekten/etableringsdelen)
3. EU-finansiering af lodsejerkompensation og national finansiering af forundersøgelser og etableringsprojektet (anlæg som del af tilskudsordning frem for anlægsbevilling)
Sekretariatet samler op på drøftelserne og sender oplæg til ekspertgruppen.

Sekretariatet samler op på denne drøftelse med evt. udarbejdelse af et oplæg til ekspertgruppen med taskforcens anbefalede model.

Ad pkt. Videre proces og arbejdsopgaver

Det forventes, at barrierelisten står færdigkonsolideret inden næste møde i taskforcen d. 8. juni, og at der forud for dette møde fremsendes et overlægges-notat, der opsummerer barrierer ift. kategorier og identificerede løsningsspor.